

Danmark har internationalt gjort sig bemærket som foregangsland indenfor miljøteknologi, effektiv energiudnyttelse og vedvarende energi. Det foreslås derfor, at de danske midler prioriteres med henblik på en anvendelse, så at danske virksomheder, organisationer og institutter leverer basisteknologi og viden til Østlandene på en måde, så at der ved siden af eksport kan igangsættes produktion af anlæg og udstyr i Østlandene indenfor energi- og miljøområdet, hvilket vil give en optimal udnyttelse af den danske bistand.

Østlandene har i modsætning til udviklingslandene en betydelig industriel kapacitet og et højt uddannelsesniveau for ingeniører og andre relevante teknikere. Ved således at udnytte Østlandenes egne teknologiske og menneskelige ressourcer bliver de gensidige fordele af den danske indsats særlig stor. Effekten af den danske bistand vil f.eks. på denne måde kunne mangedobles, idet ordningen kan udløse betydelige lokale bidrag i form af materialer og menneskelig arbejdskraft og industriel kapacitet.

III. Konkrete samarbejdsmuligheder.

På energiområdet taler notatet om samarbejde indenfor fjernvarme, røgrensning og effektivisering af eltransmissionsnettet, specielt i Polen. For Ungarns vedkommende nævnes energibesparelser, halmforbrænding og behovet for renoveringsopgaver indenfor energisektoren iøvrigt.

På disse områder har Danmark megen relevant viden, men samarbejdet bør udvides til at omfatte hele bredden af danske miljø- og energiteknologier, herunder integrerede processer og kombinerede anlæg. På energiområdet skal nævnes vindmøller, biogasanlæg, solvarme, kraftvarmeanlæg m.v. På energibesparelsesområdet har Danmark omfattende viden indenfor procesenergi, forbedret elforbrugende apparatur i husholdninger og industri, forbrugeroplysning m.v., hvor særlig store gevinster kan opnås.

Den danske indsats bør som nævnt ikke kun rettes imod Polen og Ungarn. Også andre Østlande og delstater er yderst motiverede for at samarbejde med Danmark. Her kan henvises til en samarbejdsaftale mellem det rådgivende ingeniørfirma COWIconsult og Sovjetunionen om vindmølleparker i Estland, Ukraine og Ar-

menien samt mellem Danmarks Tekniske Højskole og Nordvestjysk Folkecenter for Vedvarende Energi på den ene side og Videnskaberne Akademi i Ukraine på den anden side om samarbejde om energieffektive teknologier og vedvarende energi. (Se aftale og presseudklip (ej optrykt her)).

Tilsvarende samarbejdsordninger vil dansk erhvervsliv og danske institutter kunne opnå med de fleste af Østlandene, der har et stort efterslæb med hensyn til teknologi og viden indenfor energi- og miljøområdet.

Det vil være helt urimeligt – som anført i notatet – at lade samarbejdet ske gennem det nyvedtagne dansk/slesvigholstenske energiforskningsinstitut i betragtning af, at der findes adskillige danske virksomheder, universiteter og videncentre, som har årelang erfaring på de her relevante områder og allerede opererer internationalt. Derfor bør de økonomiske midler disponeres således, at de direkte tilgår danske virksomheder og institutter, som er relevante aktører på området.

IV. Forslag til administration af midlerne.

Notatet peger på side 10 på vigtigheden af, at midlerne til bistand og samarbejde (150 mio. kr.) administreres således, at der ikke opbygges ny administration og bureaukrati, som vil kunne forsinke hele processen. Der nævnes som eksempel, at til miljøministeriet allokeres midler til miljøprojekter, som derefter administreres af miljøministeriet selv.

Tilsvarende skal her bringes i forslag, at midler til energiområdet allokeres til Styregruppen for Vedvarende Energi, som pr. 1. januar 1990 overføres fra industri- til energiministerieregi. Styregruppen har mange års erfaring i fremme af projekter indenfor vedvarende energi, energiplanlægning og energibesparelser med særligt henblik på produktion i mindre og mellemstore virksomheder.

Endvidere har Styregruppen som særligt indsatsområde haft udvikling af ulandsteknik og senest eksportfremmeordninger for vedvarende energi, hvilket har ført til oprettelse af et særligt eksportkontor. Der oprettes efter behov koordineringsgrupper med erfarne fagfolk på de forskellige indsatsområder; og der vil kunne ske en tilpasning således, at personer med Østlandserfaring indgår.